

БЪЛГАРИЯ 1885: „СЪЕДИНЕНИЕТО“ НА ЕЗИЦИТЕ

Анна Ангелова

Университетска библиотека „Св. Климент Охридски“

Резюме. Статията разглежда смесването на езиците в мемоарната книга на италианския учен и политик Адриано Колочи “In Bulgaria (1885): Ricordi di viaggio e di guerra”, описваща събитията от времето на Съединението. Особено впечатление оставя езикът на автора – образен, изпълнен целенасочено с чуждици. Независимо от факта, че пише на родния си език и творбата му е предназначена преди всичко за италианските читатели, Адриано Колочи използва множество думи и изрази, характерни за езика на местното население, като акцентира върху използваните думи и изрази, характерни за речта на българите от края на XIX в.

Keywords: Bulgaria, Unification of Bulgaria, travel notes, languages, speech, loan words, Italian language, Bulgarian language

Едно от най-значимите събития в българската история – Съединението на Княжество България и Източна Румелия, фокусира изследователските интереси на няколко поколения учени и за него като че ли всичко е казано и изследвано и едва ли има какво да се допълни. Богатият фонд на Университетската библиотека обаче ни поднася поредната изненада, като разкрива едно неподозирано и почти неизвестно свидетелство за събитията в Пловдив, белязали българската история през есента на 1885 година. Сред добре познатите имена на чуждите хронисти, минали по левантийските земи през XIX в., предимно французи – А. Буге, О. Бланки, А. дьо Ламартин, О. Викенел и др., някак встрани остава името на италианеца Адриано Колочи Веспучи (Adriano Colocci Vespuci, 1855 – 1941).

През 1893 г. Адриано Колочи публикува в Рим книгата си “In Bulgaria (1885): Ricordi di viaggio e di guerra”. Съчинението е изключително интересно, защото се отнася за една от най-ярките страници на българската история, отразени и интерпретирани от чужденец, който преминава през Балканите и е пряк свидетел и участник в събитията. Материалът, включен в книгата, е групиран в 11 глави. В рамките на 168 страници под формата на пътни бележки, очерци и анализи са представени различни аспекти от българската действителност през бурната 1885 г. Изложението следва пътя на автора: В унгарската степ; Надолу по Дунав; Преминаването през Балкана; Революцията в Пловдив; Войната; Пирот; Българската войска; Принц Александър; Примирието; Софийското общество; В полите на Родопите; Пловдив. В книгата са поместени ценни снимки

на редица важни исторически личности и участници в описаните събития като Гаврил Кръстевич, учителката от с. Голямо Конаре Неделя Шилева, обявена за „царица на доброволците“, във военна униформа „с калпак и сабя в ръка“⁽¹⁾; пловдивските победители Паница, Стоянов и Ризов; княз Александър Батенберг; чуждестранните журналисти, отразяващи събитията – Fillon, Lamothe, Hugonnet, Pietrowsky и др., а така също и фотографски портрет на автора.

Авторът Адриано Колочи е изключително интересна личност. Потомственият аристократ маркиз Колочи е син на Антонио Колочи и Енрикета Веспучи – пряка наследница на прочутия мореплавател Америго Веспучи (Amerigo Vespucci, 1454 – 1512). За да покаже пряката си наследствена връзка с великия мореплавател, той присъединява към името си и фамилията на майка си и е известен като Адриано Колочи Веспучи. Маркизът е човек с авантюристичен дух и многостранни интереси. Следва право в престижния университет в Пиза, където се дипломира през 1879 г. Почти веднага след това се насочва към научноизследователска дейност като доцент по политическа икономика и статистика в Университета в Камерино. Университетската кариера на Колочи е твърде кратка, само след две години той напуска университета, за да се отдаде на политическа дейност. Нестандартно мислещ в политиката, Колочи се проявява като бунтар и яростен противник на „преклонението пред държавата“. Изявява се като журналист и издател, етнограф и антрополог, неуморен пътешественик, но също така депутат от италианския парламент и дипломат. Адриано Колочи е автор на над 84 публикации, предимно на италиански и френски език, публикувани в периода от 1876 до 1940 г.

В книгата му, посветена на България, особено впечатление оставя езикът на автора – жив, образен, изпълнен целенасочено с чуждици. Независимо от факта, че пише на родния си език и творбата му е предназначена преди всичко за италианските читатели, Адриано Колочи използва множество думи и изрази, характерни за езика на местното население (унгарски, сръбски, български и турски). Наред с тях дипломатът Адриано Колочи включва на различни места в текста и френска лексика, свързана със статута на френския език като дипломатически код. Тези думи и изрази са акцент в текста, скрупулوزно отбелязани от автора с курсив. В повечето случаи след съответната чужда дума авторът дава в скоби и нейното значение на италиански, но явно държи да бъдат предадени и с тяхното звучене на съответния език, така както ги е чул, поради което част от думите са изписани погрешно. В текста могат да се срещнат и различни варианти на една дума, какъвто е например случаят с *опълченци*. На с. 38 „orankenski“, а по-късно на с. 55 като „oranscenski“. Някои от употребените лексеми са доста трудно разпознаваеми, а други са дадени в своята диалектна форма, явно чути от представител на съответния говор. Типичен е случаят с формата хляб, записана като [леб] – форма с характерната елизия за северозападните български говори. При предаването на непознатите за Колочи думи ясно проличава затрудненото звуково възприемане на българската реч, но от

друга страна, това са изключително ценни сведения за реалното звучене на българския език от средата на 80-те години на XIX в.

Ето защо специално внимание заслужава предаването на българската реч от 1885 г., регистрирана в текста. В действителност говоримият език от това време се оказва пъстра смесица от славянизми, турцизми, русизми, гърцизми и други чуждици, влезли в широка употреба в ежедневната българска реч. Могат да се отбележат над 50 думи и изрази, навлезли трайно в речта на българите. Широката употреба на „местните“ думи, както и тяхната честотност (някои от тях са употребени многократно – 5, 7 до 9 пъти), ясно показва стремежа на автора да предаде характерната атмосфера на местата и събитията, които описва, дори и чрез звученето на езика на единена България.

Маркираните лексикални единици, които според автора са представителни за българския език от времето на Съединението, могат да се групират в няколко тематични групи – военно дело, оръжия и команди, облекло, традиционен бит, географски наименования, храна и други:

араба „товарна кола“ (*araba*) – „...su una di quelle carrette turche, che in Oriente si chiamano *araba*, spece intermedia fra il veicolo e lo strumento di tortura“.

арабаджия „колар, превозвач с кола“ (*arabagi*) – „Per fortuna mi venne fatto di trovare e un *arabagi*, certo Vassilli, che per ottanta franchi a testa consenti a portarci Sofia...“.

астраган (*astrakhan*) – „Alcuni pochi portavano barrette russi; i cavalleggieri rumelioti altri berrettoni d'*astrakan*“.

базар (*bazar*) – „...il curioso quartiere del *Bazar* la nuova cattedrale bulgara; la via dei Consolati, con graziose palazine“.

башибозук (*bachi bozuk*) – „...pero non garantiva che i *bachi bozuk* ci avrebbero lasciato entrare in Turchia“.

башлък „качулка“ (*baschlik*) – „...tutti si rincappucciavano dentro ai *baschlik* (spece di cappuccio militare) e si stringevano addosso le pelli di montone“.

богомил (*bogomili*) – „A questo proposito si parla di una setta oscena, che avrebbe avuto stanza in Bulgaria nelle eta di mezzo sotto il nome di *bogomili* (cari a Dio)“.

бонове „купони“ (*boni*) – „Le numerose requisizioni vennero pagate con *boni*, di guise che al finire della guerra un terzo degli abitanti aveva crediti varso lo stato“.

борба (*Borba*) – „Paniza e faceva opposizione ardentissima avenda organi di propaganda attivissimi nei due giornali: *Jusdam Bulgaria* (la Bulgaria del sud) e la *Borba* (La Lotta)“.

бум (*boum*) – „...una mezza batteria serba si mette tranquillamente in posizione e *boum!*“.

вода (*voda*) – „Celovek, dat mi *voda, voda, voda* (Uomo, dammi dell'acqua, acqua, acqua)“.

гяур (*ghiaurs*) – „I pomak proklamaronо in tutto Rodope la guerra santa contro i *ghiaours*“.

да вървим (dai demo) – “Molin vas! Coi pot *dai demo* za Plovdif? (In grazia, qual’è la strada per Filippopoli)”.

дай ми (dat mi) – “Celovek, *dat mi* voda, voda, voda (Uomo, dammi dell’acqua, acqua, acqua)”.

добър (dobr) – “Pot nie *dobr*. *Drugo dobr* (Questa non è la buona strada; e l’altra)”.

Доспат планина (Despot-Planina) – “Belova trovasi alle falde *Despot-Planina* o monti Rodopi”.

друг (drugo) – Pot nie *dobr*. *Drugo dobr* (Questa non è la buona strada; e l’altra).

дружини (draschine) – “Calcolando a 35000 i rumelioti, formati in battaglioni (*draschine*)...”.

закуски (zakouski) – “Per fortuna all’Albergo Bulgaria la nostra cameriera...ci face trovare I mangali accesi, un abbondante provvista di *zakouski* e the...”.

заптие (zaptie) – “L’ambasciatore Corti avendo telegrafato all’autorità turca di lasciarmi passare, trovai alla frontiera un picchetto di *zaptie*”.

капак (colpak) – “Volontari bulgari, vestiti in pelie di montone, col *colpac* di pelo nero simile a un fungo enorme...”.

караули (karaouls) – “Da Yeni-khan montammo su diverse colline ove sono vari *karouls*...”.

княз (kgnaz) – “Subito si senti lungo tutta la colonne: *urrah, kgnaz! na pret! kgnaz! urrah!* uschire da quelle teste imbacuccate”.

кожух (cojouk) – „Il vestito dei soldati era il loro vestito nazionale d’inverno, il caldo *cojouk* in pelle di montone colla lana in dietro...”.

кокошка (cokoschka) – “Si arrivava nelle case dei contadini e si chiedeva se avessero meso, leba, jaiza, *cokoschka* (carne. pane, uova, polli)”.

лев (lef) – “Aveva fissato ogni porzione a 5 *lef* (5 lire)”.

мангал (mangal) – “Ma la camera era tanto umida, la terra istessa battuta formava il pavimento, che, malgrado ci recassero un *mangal* acceso per riscaldarla un po...”.

Марица (Maritza) – “Sono situati sul fianco dell’Acropoli, che guarda la *Maritza*”.

месо (meso) – “Si arrivava nelle case dei contadini e si chiedeva se avessero *meso*, leba, jaiza, *cokoschka* (carne. pane, uova, polli)”.

молим вас (molin vas) – “*Molin vas!* Coi pot dai demo za Plovdif? (In grazia, qual’è la strada per Filippopoli?)”.

напред (na pret) – “*Na pret!* avanti! e la colonna s’era posa in marcia”.

Небет тепе (Nabet-Tepe) – “Sulla collina, detta *Nabet-Tepe* roccia graniticaripidissima da tre lati...”.

опинци „дървули“ (opanke) – „Mi si disse che un giorno anche il principe di Battenberg calzo le *opanke* e che se ne trovo content”.

опълченци (opankcenski) – “Sulla piazza principale una compagnia di *opankcenski* erra in tenuta di marcia...”.

павликяни (paolikani) – “C’è pure la chiesaq in stile assai confuso: cola vanno I *paolikani*”.

Пловдив (Plovdiv) – “I Bulgari la chiamano *Pllovdiv*, la quale parola vuoi dire altura”.

помак (pomak) – “Fatto sta che i *pomak* si convertirono all’islamismo, pur conservando una spece di culto per una donna celeste...”.

попове (popes) – “...uomini, donne, animali, bambini, vecchi, *popes*, monache francesi, pastori...”.

път (pot) – “*Pot* nie dobr. Drugo dobr (Questa non e la buona strada; e l’altra)”.

Райна на опълченците (Kraina des opanscenski?) – “Questa maestra vien vestita militarmente, le si pone in capo un colbak, la si arma di schabola e vien proclamata sulla piazza <Regina dei volontari> (*Kraina des opanscenski*)”.

ракия (rak) – “Difatti l’ulngherese, mentre non beve molto la vodka, *il rak*, la mastica e tutte le alter bevande spiritose degli orientali, trinca pero assai volentieri il suo vino”.

револвер (revolver) – “...ma Teodoroff, fatto un passo indietro, estrasse il *revolver* ed esplose 6 colpi contro Reichoff, uccidendolo”.

Родопи (Rodopi) – “...monti *Rodopi*, che sono abitati dai pomak razza singularissima e poco o nulla studiata”.

салонен паша (Salon pascia) – “Drigalski, uomo inetto e pusilo, conosciuto sotto il dispregiativo di *Salon-Pascia*...”.

спорт (sport) – “Una giornata di *sport* nei Rodopi era una attrattiva solleticante”.

стой (stoi) – “Ogni tanto il commando *stoi!* (alt!) risuonava non si sapeva da chi, ne donde partito”.

стотинки (statinki) – “Mi rammento che comperammo alcune pernici vive prese coi lacciuoli, pagandole 10 statinki l’una (due soldi nostri)”.

събрание (sobranje) – “La *Sobranje* voto in fretta I fondi necessari”.

ура (urrah) – “...e precipitarsi sull’estrema destra dei serbi, gridando *urrah! urrah!* e caricando rabbiosamente alla baionetta”.

файтон (Faeton; Faëton) – “...appena sbarcati in terra, avevano subito fatto atto di possesso della Bulgaria, requirendo tutti i legni (*faeton*) e cavalli, che c’eran disponibili“; „Entro il *faëton*, bene avvoltolata nella pelliccia stave una monachella tedesca...”.

Филибе (Filibeh) – “Filipopoli, che i Turchi chiamano *Filibeh* e stata sbattezzata dai Bulgari per toglierle un nome che accusava troppo l’origine greca”.

хайдутти (haiducchi) – “Perfino 6000 musulmani di Varna e 3000 *haiducchi* macedoni accosero sotto le bandiere del Battemberg”.

хан (khan) – “Alle 10 del mattino ci ermammo in un *khan* isolato detto *khan di Czerovina*”.

ханджия (khangi) – „Pero il *khangi* ci offri un poco di caffè, che si fece scaldare in un fornello di ghisa”.

хляб (leba) – “Si arrivava nelle case dei contadini e si chiedeva se avessero meso, *leba*, jaiza, cokoschka (carne. pane, uova, polli)”.

човек (celovek) – “*Celovek*, dat mi voda, voda, voda (Uomo, dammi dell’acqua,

acqua, acqua)”.
а

шрапнели (shrappnells – “...decimate dai difensori delle trincee, che tiravano protetti dietro le feritoje e sbaragliate dagli *shrappnells* delle batterie bulgare dei ridotti “.

Шуми Марица (Dgiumi Maritza) – “Codesti attachi alla boioetta erano sempre accompagnati dalla musica, che suonava per lo piu l’inno nazionale: *Dgiumi Maritza*”.

Южна България (Jusdam Bulgaria) – “Paniza e faceva opposizione ardentissima avendo organi di propaganda attivissimi nei due giornali: *Jusdam Bulgaria* (la Bulgaria del sud) e la Borba (La Lotta)”.

яйца (jaiza) – “Si arrivava nelle case dei contadini e si chiedeva se avessero meso, leba, *jaiza*, *cokoschka* (carne. pane, uova, polli)”.

Внимателен наблюдател, с изострени сетива на учен етнограф, Адриано Колочи маркира в книгата си “In Bulgaria (1885): Ricordi di viaggio e di guerra” българската реч от края на XIX в. като своеобразно „съединение“ на разнolikа лексика, свидетелстваща за динамиката на процесите, съпътстващи образуването на един модерен национален език. Днес, сто и тридесет години след описаните от италианския пътешественик събития, част от чутите и записани от него думи и изрази отдавна не се използват активно в езика ни и са непознати за голяма част от българите. Други, в качеството си на лексикографски оказионализми, могат да се открият само в речниците. Останалите продължават да се употребяват както в ежедневната реч, така и в писмени текстове и са неизменна част от лексикалното богатство на езика ни.

БЕЛЕЖКИ

1. Colocci, A. In Bulgaria (1885): ricordi di viaggio e di guerra. Roma, 1893, 34 – 35.

BULGARIA 1885: THE “UNIFICATION” OF LANGUAGES

Abstract. The article examines the mixture of languages in the travel notes of the Italian scientist and politician Adriano Colocci “In Bulgaria (1885): Ricordi di viaggio e di guerra”, in which he describes the events during the Unification of Bulgaria. The author’s use of language is impressive, being both picturesque and purposefully filled with loan words. Despite the fact that Colocci wrote in his native language and his book was intended primarily for Italian readers, he used many words and expressions peculiar to the language of the local population, with emphasis on words and expressions characteristic of the speech of Bulgarians in the late nineteenth century.

✉ **Dr. Anna Angelova, Assoc. Prof**
Library at University of Sofia
Sofia, Bulgaria
E-mail: anna@libsu.uni-sofia.bg

FRANCOPHILIE ET GERMANOPHILIE EN EUROPE SUD-ORIENTALE À LA VEILLE ET PENDANT LA PREMIÈRE GUERRE MONDIALE

Ioan Pânzaru, Florin Turcanu, Simona Necula

Centre Régional Francophone de Recherches Avancées en Sciences Sociales, Bucarest

Резюме. Франкофонският регионален център за върхови постижения в областта на обществените науки има за цел да динамизира присъствието на Франкофонията в Югоизточна Европа, като проведеният на 28 – 29 ноември 2014 г. в Букурещ колоквиум, посветен на различното изразяване на франкофилия и германофилия в навечерието и по време на Първата световна война, се явява част от амбициозната програма на Франкофонския регионален център.

Keywords: research center, social sciences, francophilie, germanophilie, World War I, society, conflict, violence

Fondé par l'Université de Bucarest, le New Europe College de Bucarest, la Nouvelle Université Bulgare de Sofia et l'Ambassade de France en Roumanie, le Centre Régional Francophone de Recherches Avancées en Sciences Sociales (CEREFREA – Villa Noël) a pour vocation de renforcer la visibilité de la communauté scientifique francophone de haut niveau en sciences sociales et humaines, dans la région de l'Europe du Sud-Est (ESE), en coopération avec des établissements francophones de recherche et de formation.

Le projet du CEREFREA – Villa Noël a permis de remporter le Prix culturel Louis D accordé par l'Institut de France en 2012. Grâce à ce prix (750 000 €), la Villa Noël, ancien siège des Services de Coopération et d'Action Culturelle de l'Ambassade de France en Roumanie, a été réhabilitée et inaugurée le 7 juillet 2014, en présence de Mme Hélène Carrère d'Encausse (Secrétaire Perpétuel de l'Académie française), de M. Gabriel de Broglie (Chancelier de l'Institut de France), de M. Mircea Dumitru (Recteur de l'Université de Bucarest), de M. François Saint-Paul (Ambassadeur de France en Roumanie) et de M. Ioan Pânzaru (Directeur du CEREFREA). La Villa

Noël dispose de salles de conférence, de salles de séminaire, de bureaux pour les chercheurs, d'une bibliothèque et de plusieurs studios pour les enseignants et les jeunes chercheurs en résidence.

Le projet CEREFREA – Villa Noël vise la création d'un réseau de chercheurs et la création à Bucarest d'un pôle spécialisé et d'une plate-forme d'échanges académiques nationaux et internationaux. Pour atteindre ce but, le Centre a distribué en 2014, à l'aide de ses partenaires, dix bourses de cotutelles de thèse (l'Agence universitaire de la Francophonie) et deux bourses postdoctorales (l'Institut Français de Roumanie avec la Fondation Maison des sciences de l'homme). Les chercheurs du Centre et les associés forment des équipes de travail en vue d'obtenir des financements pour des projets de recherche dans plusieurs domaines interdisciplinaires.

Le centre (www.villanoel.ro) a organisé en 2014 environ quatre-vingt-dix événements et a eu des rencontres de travail avec plusieurs de ses fondateurs, composantes et partenaires : le Collège Juridique franco-roumain d'études européennes, la Faculté de sciences politiques, l'Ecole doctorale francophone en sciences sociales, le Centre de réussite universitaire (CRU, Université de Bucarest), le New Europe College (NEC), l'Institut Français de Roumanie, l'Ambassade de France en Roumanie, le Lectorat français de l'Université de Bucarest, la Faculté des langues et littératures étrangères, le GADIF (Groupe des Ambassades, délégations et Institutions françaises en Roumanie), le Département-Chaire UNESCO, l'École des hautes études en sciences sociales (EHESS), l'Université Paris I Panthéon-Sorbonne, l'Université d'Aix-Marseille, l'Université Lumière Lyon 2, l'Université de Bordeaux, etc.

Le CEREFREA – Villa Noël compte plusieurs composantes : le Collège Juridique franco-roumain d'études européennes (www.collegejuridique.ro), la Faculté de Sciences Politiques de l'Université de Bucarest (www.fspub.unibuc.ro) avec le master franco-roumain « Politique en Europe. États, frontières et sociétés », l'École Doctorale francophone en Sciences Sociales (www.villanoel.ro) et la Chaire Senghor pour l'étude de la francophonie et de la mondialisation de l'Université de Bucarest (www.villanoel.ro). Grâce aux compétences complémentaires du centre et de ses composantes, plusieurs axes de recherche sont développés en étroite collaboration parmi lesquels : l'axe « La réforme de l'État » (dirigé par Simina Tănăsescu et Flavius Baias), l'axe « La bonne gouvernance » (dirigé par Simina Tănăsescu), l'axe « Les Sciences sociales et la société » (dirigé par Ioan Pânzaru et Dana Popescu-Jourdy), les axes « Francophonies d'hier et d'aujourd'hui » (dirigé par Radu Toma) et « Sciences sociales et réflexivité » (dirigés par Radu Toma), l'axe « Métamorphoses de la démocratie » (dirigé par Silvia Marton) et l'axe « Sociétés, conflits et violence dans les pays d'Europe centrale et orientale au XXe siècle » (dirigé par Florin Țurcanu).

L'axe « Sociétés, conflits et violence dans les pays d'Europe centrale et orientale au XXe siècle », conçu en partenariat avec l'École des hautes études en sciences sociales (EHESS), inscrit le CEREFREA dans un champ de recherche en histoire et anthropologie historique fortement développé – depuis plus d'un quart de siècle

– en France, en Grande Bretagne, en Allemagne, en Belgique, au Canada mais qui reste encore largement en friche sur le terrain de l'Europe de l'Est et du Sud-Est. Le centenaire de la Grande Guerre a été une occasion pour le CEREFREA de mettre à contribution ses liens avec les historiens de l'EHESS de Paris et de réunir, en même temps, des spécialistes du Sud-Est et de l'Est européen afin de concourir au renouvellement et à la diversification des méthodes et des problématiques de l'histoire du conflit dans cette partie du continent, tout en favorisant le développement d'une recherche comparative. Ce regard comparé devrait concerner l'expérience de la guerre sur les différents fronts et dans les différentes sociétés de l'Est et du Sud-Est européen mais il devrait inclure aussi le front occidental et les sociétés de l'Ouest de l'Europe entraînées dans le même événement.

L'axe dirigé par Florin Țurcanu a donné naissance en 2014 à deux grands événements. Le premier, la table ronde et le voyage d'études « Mémoire et commémoration de la Grande Guerre : regards croisés France-Roumanie » (14-20 septembre), a été organisé par le CEREFREA – Villa Noël en partenariat avec la Faculté de Sciences Politiques de l'Université de Bucarest, l'Ecole des hautes études en sciences sociales (EHESS Paris) et les Archives Nationales de Roumanie, avec le soutien de l'Agence universitaire de la Francophonie (AUF BECO). La table ronde a fourni le cadre d'un débat entre plusieurs historiens français et roumains autour de l'historiographie, de la mémoire et de la commémoration de la Grande guerre dans les deux pays et s'est déroulée à la fin d'un voyage d'études sur quelques lieux de mémoire du front roumain des années 1916-1917.

Le colloque international « Francophilie et germanophilie dans les pays de l'Europe Sud-Orientale à la veille et pendant la Première guerre mondiale » (du 28-29 novembre 2014), le deuxième événement inscrit dans l'axe mentionné et qui comprend une thématique sur la Grande Guerre intitulée « Centenaire de la Première Guerre mondiale : Recherches sur la Grande Guerre en Europe de l'Est », a porté sur l'identification dans les sociétés du Sud-Est européen de pôles francophiles et germanophiles susceptibles de coaguler et de canaliser les passions et les choix politiques dans les différents milieux des élites, de la presse et de l'opinion à la veille et pendant la Première guerre mondiale. Il a été organisé par le CEREFREA – Villa Noël, avec la participation de l'Ambassade de France en Roumanie, de l'Institut français de Roumanie (IFR), de l'Agence universitaire de la Francophonie (AUF BECO), de l'Université de Bucarest ainsi que de la Mission du Centenaire. Les participants ont salué l'opportunité de ce colloque et les échanges donnant naissance à un souhait de partenariat fructueux qui puisse se matérialiser dans des projets scientifiques communs. Grâce à l'Institut Français de Roumanie, les actes du colloque seront publiés en 2015. Le programme du colloque a été le suivant : Ioan PÂNZARU, Directeur du CEREFREA – Villa Noël et ancien Recteur de l'Université de Bucarest, Fabien FLORI, Directeur du Bureau Europe Centrale et Orientale de l'Agence universitaire de la Francophonie, Silvia MARTON (Secrétaire Général du CEREFREA – Villa Noël), Michel ROY (Attaché de coopération scientifique et universitaire Amba-

sade de France en Roumanie) et Florin ȚURCANU (Membre du Conseil Scientifique du CEREFREA – Villa Noël) - *Allocutions introductives*; Dušan BATAKOVIĆ (Institut d'Etudes Balkaniques de Belgrade) – *La francophilie en Serbie 1903-1918 : une tradition renforcée dans la Grande Guerre* ; Alexandre KOSTOV (Institut d'Etudes Balkaniques de Sofia) – *Les intérêts économiques français et allemands dans les Balkans à la veille de la Première Guerre mondiale* ; Enis TULÇA (Université de Galatasaray) – *Le parcours et la présence culturelle française en Turquie face à l'apogée du "Lebensraum" culturel allemand avant et pendant la Première guerre mondiale - un exemple pionnier : le Projet de Galatasaray* ; Tassos ANASTASSIADIS (Université McGill) – *Francophilie et germanophilie, comme deux chiens de faïence ? La production scolaire de l'amitié internationale dans le Sud-est européen à la veille et durant la Grande Guerre* ; Dimitar VESSELINOV (Université de Sofia « Saint Kliment Ohridski ») – *La francophilie et la germanophilie lexicale en langue bulgare à la veille et pendant la Première Guerre Mondiale* ; Florin ȚURCANU (Université de Bucarest /Institut d'Etudes Sud-Est Européennes de Bucarest) – « *Pourquoi nous aimons la France ?* » *L'historien Nicolae Iorga ou du bon usage de la francophilie à l'époque de la neutralité roumaine (1914-1916)* ; Stanislav SRETENOVIC (Institut d'histoire contemporaine de Belgrade) – *La naissance d'une nouvelle élite francophile et francophone serbe pendant la Grande Guerre: la formation de la jeunesse serbe en France* ; Elli LEMONIDOU (Université de Patras) – *Une nation divisée entre deux alliances : influences et fluctuations de l'opinion publique grecque pendant la Première guerre mondiale* ; Daniel CAIN, (Université « Alexandru Ioan Cuza » - Iași) – *Cultural identity and duty: Romanian and Bulgarian diplomatic corps during the Great War* ; Jean-Noël GRANDHOMME (Université de Strasbourg) – *Les élites roumaines et la France dans la période de satellisation de la Roumanie par les Puissances centrales (mars-novembre 1918)* ; Alexandru JIPA-TEODOROS (Université de Bucarest) – *La germanophilie roumaine sous l'occupation. Le cas du journal allemand «Bukarester Tagblatt» (décembre 1916 - novembre 1918).*

FRANCOPHILIE AND GERMANOPHILIE IN SOUTH-EASTERN EUROPE ON THE EVE AND DURING THE FIRST WORLD WAR – INTERNATIONAL SYMPOSIUM AT CEREFREA – VILLA NOËL (UNIVERSITY OF BUCHAREST)

Abstract. CEREFREA Villa-Noël is a Regional Center for Francophone Advanced Research in Social Sciences that aims to increase the visibility of the Francophonie in the South Eastern Europe. The First World War Symposium that took place in Bucharest (28- 29 November) is included in this project.

✉ **Prof. Dr. Ioan Pânzaru, Prof. Dr. Florin Țurcanu, Dr. Simona Necula**
CEREFREA – Villa Noël
6, Emile Zola Street, Bucharest, Romania
E-mail: office@villanoel.ro, www.villanoel.ro

Reviews and Annotations
Рецензии и анотации

НОВ УСПЕХ ЗА ТУРСКАТА БЪЛГАРИСТИКА

Yenisoy, Hayriye Memoğlu Süleymanoğlu, Erhan Süleymanoğlu. *Modern Bulgar Dili. Üniversite Öğrencilerine Ders Kitabı. Съвременен български език. Учебник за студенти.* Ankara: Hatiboğlu, 2014. 400 p.

Милена Йорданова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

В края на 2014 г. в Турция излезе от печат първото издание на „Съвременен български език. Учебник за студенти“. То е насочено към туркоезични ползватели, които изучават българския като чужд. Член на авторския колектив е проф. Хайрие Мемоглу-Сюлейманоглу Йенисой, която е основател и дългогодишен преподавател в специалността „Българска филология“ в Университета в Анкара (Турция). Неин съавтор е д-р Ерхан Сюлейманоглу.

В увода читателят се запознава с някои аспекти от историческия развой на българския език. Тук се представя особеното място на българския език в групата на славянските езици, тъй като той се отличава със своя аналитичен строеж и специфична морфология. Посочва се как се осъществява формирането и развитието на книжовния старобългарски, а впоследствие и на съвременния български език, като се акцентира на всеки от трите класически периода, обхващащи времето от IX век досега. По отношение на използваната от авторите терминология за означаване на езика, говорен от прабългарите (дунавските българи, Аспаруховите българи), е необходимо да се уточни, че коректно би било използването единствено на наложени в световната езиковедска литература термини като прабългарски (протобългарски) език – *Protobulgarca*, а не названието „тюркският език на Аспаруховите българи“ – *Asparuh (İsperih) Bulgarların Türkçesi* (с. 15 – 16). Важно е да се отбележи, че в увода авторите отделят специално място на българските азбуки: глаголицата и кирилицата.

